

2. Інтеграція ВІМ та ГІС для цифровізації збудованого середовища // Прикладні науки. 2024. Т. 14, вип. 23. С. 11171.

3. Коцур-Бера, К., Гжелка, І. Вплив сучасних технологій на організацію процесу модернізації кадастрових даних // Сталий розвиток. 2022. Т. 14, вип. 24. С. 16649.

4. Тарнавський, В.А. та ін. Інтегровані підходи з використанням БПЛА та геопросторових технологій для високоточного цифрового моделювання рельєфу в кадастрі та землевпорядкуванні // Український журнал дистанційного зондування. 2026. Т. 29, вип. 1. С. 1-12.

Лайко О. І.,

д.е.н., професор, заступник директора з наукової роботи

Фадєєв В. А.,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Державна установа «Інститут ринку і економіко-

екологічних досліджень НАН України»

м. Одеса

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ

Реформа місцевого самоврядування та децентралізація влади надали громадам можливість управління стратегічним розвитком, але, разом з тим, запроваджені зміни стали викликом для місцевого самоврядування. Відповідно до аналізу відкритих бюджетних даних [1], більшість бюджетів місцевого самоврядування є дотаційними і залежними від трансфертів з державного бюджету. Це в повній мірі стосується територіальних громад Причорноморського субрегіону Одеської області [2]. Враховуючи, структуру місцевого бюджету та той факт, що базова дотація, в разі отримання, зараховується до загального фонду, можливо передбачити, що, ймовірно, отримані кошти не спрямовуються на розвиток власної спроможності місцевого самоврядування до забезпечення бюджетної самодостатності, а витрачаються на фінансування поточних видатків. Тобто, відбувається коригування фінансової складової спроможності у короткостроковій перспективі. В такому разі, слід очікувати наступні тенденції: залежність від державного бюджету умовно лишатиметься на тому ж рівні, обсяг надходжень у вигляді базової дотації визначатиметься обсягом надходжень ПДФО по всіх бюджетах місцевого самоврядування в межах України. Таким чином, за умови пасивної позиції місцевого самоврядування у провадженні стратегічного економічного розвитку, рівень надходжень до місцевого бюджету буде зумовлений інтенсивністю економічного розвитку інших громад. В такому разі можна констатувати, що орган місцевого самоврядування не в повній мірі забезпечує збалансований соціально-економічний розвиток та використання наявних ресурсів, тобто не в

повній мірі реалізує покладені повноваження, визначені законодавством [3, с. 27].

При цьому, за результатами спостережень, суто адміністративний підхід до виконання повноважень із забезпечення соціально-економічного розвитку з боку органів місцевого самоврядування, не є достатньо результативним з точки зору розвитку господарських систем. Це підтверджується високим рівнем дотаційності місцевих бюджетів та значною кількістю бюджетів, які отримують дотацію впродовж тривалого періоду часу. При цьому, економічний розвиток не визначається, як першочерговий пріоритет розвитку територіальної громади. На нашу думку, такий стан свідчить про необхідність впровадження більш функціональних інноваційних підходів до забезпечення стратегічного економічного розвитку територіальних господарських систем та залучення інвестицій в розвиток спроможності місцевого самоврядування. При цьому, на інституціональному рівні, можливості для цього існують вже сьогодні. Законодавством [3] передбачено доволі широкі повноваження місцевого самоврядування щодо забезпечення розвитку, а законом [4] сформульовані ключові засади співробітництва громад та визначені основні форми взаємодії. Особливої уваги потребує інтенсифікація розвитку громад, які забезпечені природними ресурсами, та, ймовірно, можуть за малий проміжок часу досягти перших економічних результатів. На нашу думку до цієї категорії можна віднести територіальні громади Причорноморського субрегіону Одеської області [2]. При цьому, набуває актуальності питання достатності та функціональності відповідного теоретико-методичного забезпечення економічного розвитку.

Сучасний стан теоретико-методичного забезпечення розвитку господарських систем характеризується недостатнім врахуванням економічної складової розвитку, недостатньою визначеністю пріоритетів, недостатньою впорядкованістю інтеграції міжнародних підходів без відповідної національної адаптації та супроводжується дихотомією, яка виникає внаслідок неузгодженості між видами документації регіональної політики. У такому випадку, інноваційні підходи до забезпечення економічного розвитку можуть полягати у впровадженні нових, у тому числі експериментальних, методик стратегічного планування та оцінювання, як комплексного, так і окремих складових розвитку. При цьому інвестиційна складова, включаючи завдання з розвитку інвестиційної привабливості? має бути інтегрована у всі процеси з забезпечення економічного розвитку, спрямована на підвищення рівня спроможності місцевого самоврядування, та мати на меті зміцнення бюджетної самодостатності.

Сучасний рівень самодостатності місцевих бюджетів свідчить про недостатню інтенсивність господарської діяльності всередині громади, що, в свою чергу, свідчить про недостатній розвиток господарської системи. В свою чергу недостатня динаміка економічного розвитку територіальних громад протягом тривалого періоду часу, свідчить про недостатньо результативне виконання повноважень органами місцевого самоврядування. Інтенсифікація економічного розвитку у довгостроковій перспективі потребує інноваційних

підходів до забезпечення збалансованого економічного розвитку, та водночас інвестицій у підсилення спроможності місцевого самоврядування з метою досягнення самодостатності. Впровадження механізмів інноваційно-інвестиційного розвитку у зазначених напрямках має дати поштовх для інтенсифікації стратегічного економічного розвитку господарських систем, та підвищенню рівня фінансової незалежності економічної безпеки територіальних громад. Особливої ваги це набуває у перспективі відновлення економіки у повоєнний період.

Тези підготовлені за результатами дослідження, що фінансується за рахунок бюджетних коштів МОН України «Комплексне наукове дослідження забезпечення просторового інвестиційно-інноваційного розвитку Українського Причорномор'я» (договір №БФ/С20-2025 з Міністерством освіти і науки України; реєстраційний номер: РК 0125U003488).

Список використаних джерел

1. Державний веб-портал бюджету для громадян. *Портал «Бюджет для громадян»*. URL: <https://openbudget.gov.ua> (дата звернення: 14.03.2026).
2. Лайко О., Фадєєв, В. Оцінка економічної доцільності розвитку територіально-господарських систем субрегіонального рівня на прикладі адміністративно-територіальних утворень українського причорномор'я. *Економіка: Реалії часу. Науковий журнал*. 2025. 6 (82). С. 110-118. DOI: <https://doi.org/10.15276/etr.06.2025.11>.
3. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-вр> (дата звернення: 19.03.2026).
4. Про співробітництво територіальних громад. Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1508-18> (дата звернення: 10.04.2026).

Луганцева В. А.,

здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: Остапенко В.М., канд. екон. наук, доцент

ХНЕУ імені Семена Кузнеця

м. Харків

ОЦІНЮВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАСЛІДКІВ МИТНИХ РЕЖИМІВ ЯК ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

У сучасних умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності України зростає значення ефективного митно-податкового регулювання, оскільки застосування митних режимів безпосередньо впливає на податкові зобов'язання суб'єктів господарювання та їх фінансові результати. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває оцінювання податкових наслідків застосування митних режимів як інструменту обґрунтування управлінських рішень як на рівні підприємств, так і на рівні державного регулювання.